



T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 29.12.2010
Sayı: 14047

17389

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Başbakan Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Fevzi TOPUZ
Muğla Milletvekili

Vanity Fair dergisinin ocak ayında piyasaya çıkacak sayısında yer alan bu “ölüm deneyleri” korkunç bir gerçeği göz önüne seriyor. Eskiden, kullanılan ilaçların testleri hastalıkların da en çok görüldüğü Amerika’da ve Avrupa’da yapılıyordu. 1990’dan itibaren deneyler yabancı ülkelere taşınmaya başlandı. Deney sayısı 271’di o yılda. 2008’de bu sayı 6 bin 485’e çıktı ki bu yüzde iki binden büyük bir artış demek.

Sağlık Enstitüsü tarafından ortaya koyulan bir veritabanına göre, 2000’den bu yana 173 ülkede 58 bin 788 deney yapıldı. Sadece 2008’de FDA’ya yapılan yeni ilaç başvurularının yüzde 80’inin klinik deneyleri Amerika dışında yapılmış. İlaç şirketlerinin bu deneyleri neden denizaşırı ülkelere yaptıklarını anlamak zor değil. Birincisi bu tip kişi başı günlük gelir oranının birkaç dolar olduğu ülkelere deneyleri yapmak elbette daha ucuza geliyor. Günümüzde bu deneyler İngiltere, İtalya, Japonya gibi gelişmiş ülkelere de yapılıyor. Ancak yoksul, özellikle de cahil insanların sayısının fazla olduğu ülkelere yavaş yavaş yayılıyor. Rakamlara bir göz atarsak bugüne dek Bangladeş’te 76, Malawi’de 61, Rusya’da 1513, Romanya’da 876, Tayland’da 786, Ukrayna’da 589, Kazakistan’da 15, Peru’da 494, İran’da 292, **Türkiye’de 716** ve Uganda’da 132 klinik deney yapılmış. Tüm bunları gölgede bırakacak iki ülke daha var: 1861 deneyle Çin ve 1457 deneyle Hindistan.

Klinik deneylerin yabancı ülkelere kaydırılmasındaki en büyük faktörlerden biri de FDA düzenlemelerindeki boşluk. Eğer ABD’deki araştırmalar bir ilacın yararı olmadığını öne sürerse, dışarıdan gelen deneyler onların yerine kullanılabilir FDA’dan onay almak için. Hatta ilaç şirketlerinin FDA’dan onay için en hızlı pozitif veriye ulaşması gerektiğinde kullandığı ülkeler için geliştirilen bir terim bile var: “**Kurtarıcı Ülke.**” Bu ülkeler arasında Moğolistan, Fas, Tunus ve **Türkiye** var.

Klinik deneyler daha önce üniversitelerde ve eğitim hastanelerinde akademik araştırmacılar tarafından yapılıyordu. Bu sistem kusursuz değildi ancak yine de minimum standartları sağlıyordu. Serbest piyasanın gelişi ise bunu tamamen değiştirdi. Bugün, genellikle potansiyel hastaları Amerika ve denizaşırı ülkelere toplayanlar ilaç şirketlerinin taşeronları. Bu taşeron şirketler klinik deneylerin kurallarını ayarlıyor, deneyleri yürütüyor, sonuçlara göre raporları hazırlıyor ve hatta akademik dergilerdeki makaleleri yeniden düzenliyor. Bu ücretli teknisyenler, insan toplamak, gerekirse onları beslemek, tecrit etmek, kimyasal girdileri düzenlemek, üre ve kan örneklerini düzenli aralıklarla toplamak gibi görevler için para alıyor. Neredeyse aile ticarethanesi olarak nitelendirilebilecek küçüklükte başlayıp resmi “sözleşmeli araştırma örgütlerine” kadar büyüyen ve yılda getirdiği kârın 20 milyar dolara ulaştığı şirketler şu an dünyanın her yanında klinik deneyler yürütüyor.

Yeni Delhi'deki deneylerde 30 ay içinde 49 bebek ölmüş. Bu deneyler ilaç şirketlerinin cebine 14 milyar dolar daha girmesini sağlamış. 2007'de Polonya'da bir evsiz çadırındaki insanlara grip aşısı için kişi başı 2 dolar ödenmiş. Denekler klasik bir grip aşısı sanmışlar ancak 20 kişi ölmüş.

Konuyla ilgili olarak;

1. Kullanılan ilaçların piyasaya çıkmadan yapılan testleri ile ilgili olarak ülkemizde son 10 yılda kaç test yapılmıştır?
2. Bu testler nerelerde yapılmıştır? Bunlardan kaç tanesi özel kuruluşlarda bulunmaktadır? Bu testleri kim kontrol etmektedir?
3. Türkiye'de 716 test yapıldığı iddiası bulunmaktadır. Bu rakam kaç yılının verisidir? Bu testler hangi bölgemizde yapılmıştır?
4. Muğla bölgemizde yapılmış kaç test bulunmaktadır? Kimin kontrolünde bu testler yapılmıştır?
5. Ülkemizde yapılan bu testlerde kaç kişi ölmüştür? Kaç kişide kalıcı sakatlık ya da rahatsızlıklar oluşmuştur?
6. Bu testler yapılırken hangi standartlar uygulanmaktadır? Avrupa standartları ile arasında ne gibi fark vardır?
7. Bu testler üniversite hastaneleri haricinde yapılmakta mıdır? Üniversite dışında yapılıyorsa bunlara karşı ne gibi önlem almayı planlıyorsunuz?